

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Térképészeti alkotások szerzői jogi oltalma

Ügyszám: SZJSZT 07/2007

Az eredeti megkeresésben feltett kérdések:

1. A vádiratban szereplő, az E. Kft. és a G.Kft., illetve az A. Kft. munkatársai által készített térképek mennyiben állnak a Szjtv. védelme alatt?
2. Milyen tevékenység teszi a térképészeti művet egyedi alkotássá? A vádiratban szereplő, fent megjelölt térképek térképészeti műnek tekinthetők-e?
3. Az E. Kft. és a G.Kft. 2001. november 13. napján kelt megállapodására figyelemmel ki tekinthető a szerzői jog jogosultjának?
4. A nyomozati iratok 282 oldalán található levélben adott felhasználási engedély alapján milyen terjedelmű felhasználásra volt jogosult az A. Kft?
5. A hasonló felhasználási szerződéseknél a felhasználó mennyiben jogosult technológiai és egyéb okokból a felhasználási szerződést túllépni, mely körülmények minősülnek elengedhetetlennek és szükségesnek, ez megtörtént-e a jelen ügyben?
6. Mennyiben is milyen okból jogosult a felhasználó a hiányok pótlására?
7. Amennyiben sérült bármely szerző szerzői jogi jogosultsága, mennyiben és milyen feltételek mellett határozható meg a vagyoni hátrány?
8. A szakértő a büntetőügy eldöntése szempontjából lényeges észrevételeit is közölje!

Az I. és II. rendű vádlottak védőjének megkereső által továbbított kérdései:

1. Az első kérdéssel összefüggésben külön kérjük értékelni azt, hogy a tanúként meghallgatott B.A. tárgyaláson tett nyilatkozata szerint a kérdéses térkép alapját ő készítette, mint térképész. Kijelentette, hogy K. Úr (G.Kft) felé elismerte, hogy felhasználta a térképüket annak ellenére, hogy felhasználási szerződést nem kötöttek. Rögzítette, hogy a változtatások, amelyek rajta voltak a térképen olyan jellegűek voltak, amelyeket akár egy laikus el tud végezni, amelyhez nem kellett kimenni a terepre. (45 sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 10. oldal 8. bekezdés)

Külön kérjük értékelni azt a körülményt, hogy a szóban forgó térképen olyan módosítások nem történtek, amelyek térképész szakmai szempontból módosítások lettek volna.

2. A térképészeti mű vonatkozásában egyedi alkotásnak minősül-e valaki részéről az, ha egy műszakilag kész térképet a megrendelő által meghatározott színekkel, képekkel és piktogramokkal lát el?

3. Amennyiben a megrendelő és a vállalkozó közötti szerződés szerint Tatabánya Megyei Jogú Város által biztosított alaptérkép felhasználásával kell a szerződést teljesíteni, ám ennek ellenére a vállalkozó a sajátjának mondott térképet bocsátja a megrendelő rendelkezésére anélkül, hogy erről Őt tájékoztatná, és a megrendelő a térképet abban a hiszemben használja fel az Önkormányzattal kötött szerződésének teljesítésére, hogy annak alapján az Önkormányzati alaptérkép képezi, úgy a megrendelő elkövethet-e szerzői jogsértést a vállalkozó sérelmére?

4. A rendelkezésre álló iratanyagból - az 1. és 3. pontban megfogalmazottak tükrében - megállapítható-e, hogy az E. Kft által a teljesítéshez felhasznált térkép szerzője az E. Kft?

5. A nyomozati iratok 282. oldalán található levélben adott felhasználási engedély alapján alapos okkal feltehető-e az A. Kft (illetőleg a képviselőjében eljáró személyek) azt, hogy a térképeket az Önkormányzat pályázati kiírása szerinti szerződés teljes körű teljesítése érdekében jogosult felhasználni?

6. A 7. sorszám alatt feltett kérdéssel összefüggésben kérem, hogy a szakértői testület válaszában kialakításában szíveskedjen figyelembe venni azt a körülményt is, hogy a térképészeti piacon teljes Budapest és Magyarország térképek digitális állománya 250.000,- Ft, amelyek esetében a későbbi felhasználás nem korlátozott.

Az eljáró tanács szakvéleménye:

I.

A megkereső által átadott iratanyag alapján megállapítható tényállás

Az eljáró tanács másolatban megkapta a tárgybani büntetőügy teljes nyomozati, valamint a vádemelést követő szakban keletkezett iratanyagát, mintegy 700 oldalt. Ennek részletes áttekintése nyomán a tényállással kapcsolatban az eljáró tanács a következő megállapításokat tette:

1.1 A tényállás nem vitatott mozzanatai

Tatabánya megyei jogú város Önkormányzata 2003. folyamán 18 db, kétoldalú, azaz 36 térképet tartalmazó köztéri információs tábla és 4 üdvözlőtábla elkészítésére írt ki pályázatot *(a pályázat szövegét dátummegjelölés nélkül ld. a nyomozati iratok 314. oldalától)*

a pályázat nyertese a győri székhelyű A.Kft. (cégvezető: F.G. Csaba, közreműködő alkalmazott: F.K.) lett, mellyel az Önkormányzat 2003. április 10-én kötött szerződést, a kikötött vállalkozói díj: 6.842.000 Ft volt *(ld. Tatabányai Városi Ügyészség vádirata, 2005. július 27. B-1846/2004/20-I.)*

a pályázat keretében 3 térképtípust kell elkészíteni:

- Tatabánya
- Teherforgalom úticéljai
- Vértes és Gerecse tájai

Mivel mindegyik kétoldalas, így összesen hatféle térképet kellett elkészíteni, összesen 19 db kétoldalú szendvicsszerkezetű alumíniumtáblára

[M.B. (Tatabányai Önkormányzat) tanúvallomása, Tatabányai Városi Bíróság 4.B.681/2005. sz. ügy, 2006.09.19-i tárgyalási jegyzőkönyv]

az A.Kft. újsághirdetés útján alvállalkozót keresett, és szóban megállapodott az E. Kft.-vel *(ld. Tatabányai Városi Ügyészség vádirata, 2005. július 27. B-1846/2004/20-I.)*

szóbeli egyeztetések nyomán írásban 2x3 db térképet rendelt meg az A.Kft. az E. Kft.-től *(ld. Tatabányai Városi Ügyészség vádirata, 2005. július 27. B-1846/2004/20-I.)*

az E. Kft. és a G.Kft. között 2001. november 13-án létrejött szerződés *(ld. a nyomozati iratok 26. oldalán)* alapján az E. Kft. helyébe lépő G.Kft. nevében G.T. 2003. október 2-án az A.Kft.-nek írt levelével *(ld. a nyomozati iratok 282. oldalán)* átadta az Önkormányzat pályázatára alvállalkozóként készített térképeket elektronikus formátumban azzal, hogy az általa átadott, az Önkormányzattal történt többszöri egyeztetés nyomán elkészített számítógépes állományból az A.Kft. „az Önkormányzat által kiírt pályázatban szereplő mennyiségű nyomatot készítheti el”, illetve utalt arra, hogy további módosításokat végezhetnek az állományon szükség szerint

ezt követően F.K. **(az A.Kft. munkavállalója)** további javításokat végzett az átadott állományon

2003. december 13-án az A.Kft. (F.G.) a kész, Önkormányzat által elfogadott térképek öntapadós vinylre nyomtatását rendelte meg a budapesti V. Bt.-től, összesen 34 példányban *(ld. a nyomozati iratok 340. oldalát)*

a kész térképeket az A.Kft. 2004.01.20-án átadta az Önkormányzatnak, és azok kihelyezésre kerültek *(az átadás-átvételi jegyzőkönyvet ld. a nyomozati iratok 332. oldalán)*

majd mivel a tatabányai vasútállomásra kihelyezett 2 db térképet ismeretlen tettesek eltulajdonították, ezek pótlására az A.Kft. (személy szerint F.K. alkalmazott) két újabb térképet nyomtatott a V. Bt.-vel, melyek szintén kihelyezésre kerültek

a kihelyezett térképeken a G.Kft.-t nem tüntették fel szerzőként vagy szerkesztőként *(F.G. rendőrségi tanúvallomása, 2004.07.15., ld. a nyomozati iratok 278. oldalától)*

G.Kft. feljelentést tett ismeretlen tettes ellen a VPOP-nál 2004.04.01. **napján**, (ld. *nyomozati iratok 9. oldalát*), hivatkozva arra, hogy az A.Kft. túllépte a megszerzett felhasználási engedély kereteit, ezzel szerzői jogot sértett, Btk. 329/A.§ szerinti bűncselekményt követett el

F.K. a kihelyezett térképekre 2004. november 3. és 8. között felhelyezett ragaszok útján utólag feltüntette a G.Kft.-t, mint szerkesztőt [*A.Kft. jogi képviselője (H. Ügyvédi Iroda) útján a Tatabányai Rendőrkapitányságnak küldött levelek 2004. november, ld. a nyomozati iratok 405-408. oldalain*]

a feljelentés nyomán indult büntetőeljárás nyomozati szakaszában a Tatabányai Rendőrkapitányság a térképeket tartalmazó információs táblák lefoglalását rendelte el 2004. 12. 08-án (ld. *a nyomozati iratok 374. oldalát*)

a lefoglalás a névfeltüntetés ellenére azért került foganatosításra, mert a G.Kft. ügyvezetője, Gy.P. nyilatkozata szerint „nem értenek egyet a felirattal” (ld. *a Tatabányai Rendőrkapitányság jelentését, 2004.12.09., a nyomozati iratok 440. oldalától*)

1.2 A tényállás vitatott, egyértelműen nem megállapítható mozzanatai:

1.2.1 A kivitelezésre került térképek eredete, forrása

Az eljáró tanácsnak átadott terjedelmes iratanyagban a tényállás fenti elemeit csak gyanúsított, illetve tanúkihallgatások, -vallomások és okiratok támasztják alá, melyek több esetben egymásnak ellentmondanak, esetenként szembesítés ellenére is. Egyéb, tényállást tisztázó bizonyítást az eljáró nyomozó hatóság, ügyészség vagy a bíróság nem vett fel.

A vallomások közös magva, mely az összes meghallgatott személy tanúvallomásából, illetve a becsatolt okiratokból kitűnik, hogy a kivitelezésre került térképeket számítógépi szerkesztési munka útján a G.Kft. és az A.Kft. munkatársai készítették el, egyrészt valamilyen, már meglévő alaptérkép(ek) alapján, másrészt az Önkormányzat által átadott piktogramok, színek, képek, szövegek felhasználásával.

A térképek eredeti forrása:

a) az Önkormányzat szerint:

- megküldték az A.Kft. részére „a turisztikai térképrendszer tervezéséhez”:
- a „Tatabánya várostérképet „E.” megjelöléssel
- az „Által-ér vízgyűjtő és a Tatai kistérség értékei térképet „P.” megjelöléssel
- a város közmű- és földmérési alaptérképét CD-n DXF-formátumban

[*Tatabányai Önkormányzat 2003. április 24. levele (W.L.-tól az A.Kft. kereskedelmi vezetőjének, I.L.-nek, ld. a nyomozati iratok 241-242. oldalát)*]

b) az Önkormányzat jogi képviselője szerint:

- az Önkormányzat jogosult a N. Kht.-vel kötött megállapodás alapján használni az *állami földmérési alaptérkép* adatbázisát, mely az információs térképekre kiírt pályázat lezárulta és a

szerződéskötés után átadásra került az A.Kft. részére

- az Önkormányzat szintén átadta az A.Kft.-nek (elektronikus formában, CD-lemezen, ún. DXF-formátumban) a földmérési alaptérkép „továbbfejlesztett, átszínezett változatát, amely *közmű alaptérkép* elnevezést viseli”

- az Önkormányzat jogi képviselőjének álláspontja szerint az A.Kft.-től végül átvett *információs térképek* a közmű alaptérkép módosítása útján keletkeztek, így azokra a N. Kht-t illeti meg a szerzői jog, de az Önkormányzat jogosult a használatra és a használat átengedésére is, ez esetben az utóbbi történt

- az átadott közmű alaptérképhez képest az információs térkép „semmilyen olyan mértékű, jellegű átalakítást, alkotást nem jelez, nem tartalmaz, amely önálló szerzői műként lenne értékelhető” (kis mértékű átszínezés és piktogramok, közintézményeket jelölő táblácskák elhelyezése történt)

[A Tatabányai Önkormányzat képviselőjében Dr. H. Ügyvédi Iroda lefoglalás megszüntetését kérő levelei (először 2005.08.10-én, majd különböző eljárási szakaszokban azonos érvekkel ismételtén megküldik)]

c) a G.Kft. szerint:

- 2003-ban a G.Kft. által készített Tatabánya térkép az alapja mindhárom térképnek, ennek az alapja pedig a Földhivataltól kapott térkép *[G.T. (G.Kft.) rendőrségi tanúvallomás 2004.04.30., ld. a nyomozati iratok 27. oldalát]*

- H. Kht-től szereztek az alaptérképet 1997-ben papíron pénzért, digitalizálták, majd matematikai számításokkal légifelvételek alapján kontrollálták, innentől egyedi a térkép, rétegszerkezetet, jelkulcsot kapott, kb 200 ember munkája nyomán állt össze a jelenlegi térkép *(G.T. folytatólagos rendőrségi kihallgatása kihallgatása, 2004.07.16.)*

- „a G.Kft.-nek volt egy komoly megyetérképe, volt egy közös Tatabánya térképünk, amit az E. fejezett be. Ez volt az alapanyag, 80%-ban a mi Tatabánya várostérképünk volt az alapja ezeknek a munkáknak” *[Gy.P. (G.Kft. képviselője) vallomása, Tatabányai Városi Bíróság 4.B.681/2005. sz. ügy, 2006.06.23-i tárgyalási jegyzőkönyv]*

d) B.A. (P. Kft.) tanúként kihallgatott térképész szerint:

- a térképész 2004 nyarán Tatabányán járva észlelte, hogy a közterületen elhelyezett, „Tatabánya és környéke” című, Gerecsét és Vértest ábrázoló térkép lényegében megegyezik az ő cége által készített és ingyenesen terjesztett térképpel, csak a P. Kft. is tartalmazó kolofont és jelmagyarázatot hagyták le róla

- B.A. több jellemző (egyező kivágás, azonos hibák) alapján megállapította, hogy a „Tatabánya és környéke” c. térkép a P. térképének engedély nélküli felhasználása útján készült

[B.A. (P. Kft.) rendőrségi tanúvallomása 2004.08.09., ld. a nyomozati iratok 351. oldalán]

Az eljáró tanács a megkapott iratanyagban nem talált olyan jellegű bizonyítékot, amely alapján a fenti állítások közül ki tudta volna választani a valósakat, és ezáltal a tényállást tisztázni tudta volna.

Önkormányzat jogi képviselője leveléhez csatolta a földmérési alaptérkép, a közmű alaptérkép és az A.Kft.-től megrendelt, majd átvett és kihelyezett információs térkép egy-egy részletét. Az eljáró tanács által fekete-fehérben megkapott fenti három térképrészlet

összehasonlítása útján – főként mivel az információs térkép eltérő méretarányú, mint a másik kettő, és nem is megállapítható, hogy kivágása pontosan melyik területet mutatja nem tudta megítélni, hogy az információs térkép valóban az Önkormányzat által átadott közmű-alaptérkép módosított változata, vagy esetleg más forrásból készült.

1.2.2 Az esetleges szerzők személye, a közreműködés mértéke

A szóbanforgó térképek térképészeti műveknek minősülnek (erről részletesebben ld. a feltett kérdésekre adott válaszoknál), azok természetes személy szerzők alkotásai.

A csatolt iratanyag azonban nem tartalmazza a térképek alapjául szolgáló alaptérképek pontos megjelölését, az Önkormányzat által átadott további anyagokat (színek, piktogramok, képek, szövegek), és az egyes cégek alkalmazottai által készített anyagok különböző fázisait. Ennek hiányában nem állapítható meg, hogy pontosan ki, milyen alaptérképet felhasználva és milyen tevékenységet fejtett ki, melynek eredményeként a kihelyezett térképek létrejöttek.

Álláspontunk szerint az átadott iratanyag önmagában nem ad lehetőséget annak tisztázására, hogy pontosan mely természetes személyek, és milyen arányban tekinthetők az elkészült információs térképek szerzőinek.

II.

A feltett kérdésekre adott válaszok

Az eredeti megkeresésben feltett kérdések:

1. A vádiratban szereplő, az E. Kft. és a G.Kft., illetve az A. Kft. munkatársai által készített térképek mennyiben állnak a Szjtv. védelme alatt?

2. Milyen tevékenység teszi a térképészeti művet egyedi alkotássá? A vádiratban szereplő, fent megjelölt térképek térképészeti műnek tekinthetők-e?

Az eljáró tanács az első két kérdésre együtt válaszol: mivel a két kérdés az általános és az egyedi viszonyában áll, először az általános értelmű második kérdésre válaszol, és csak azt követően fejt ki véleményét a konkrét ügyre vonatkozó első kérdéstről.

A térképészeti alkotásra is igaz, hogy a szerzői jogi oltalom forrása, alapkritériuma a szellemi alkotótevékenységből fakadó egyéni-eredeti jelleg (1999. évi LXXVI tv. a szerzői jogról – a továbbiakban: Szjt. – 1. § (3) bekezdés).

Térképészeti műveknél az eljáró tanács véleménye szerint a topográfiai eszközökkel felvett, adott esetben a vízrajzot, síkrajzot (utak, települések, utcák), domborzatot és növényi fedettséget ábrázoló objektív, az egyes térképelemeket valamely szabványszeren alkalmazott szakmai ismerv, szabály által meghatározott módon ábrázoló ún. *alaptérkép*hez képest a

következő, egyéni-eredeti jellegnek teret adó szellemi alkotótevékenységet mutató lépések segítségével lehet oltalom alatt álló új térképészeti alkotást létrehozni:

- méretarány megváltoztatása során alkalmazott szubjektív döntések „generalizálás”
- a készülő térkép kivágatának, színvilágának, nem szabványos tartalmi elemeinek (pl. turistautak, piktogramok, kerékpárutak, stb.) meghatározása.

Az eljáró tanács véleménye szerint a Tatabányán kihelyezésre került mindhárom típusú információs térkép a benyújtott másolatok szerint a közmű-alaptérképtől különbözik, ahhoz képest számos egyéb tartalmi elem (piktogramok, egyéb jelzések, színezés) szerepel rajta, így a fenti szempontok miatt a szerzői jogi védelem ezekre a térképekre kiterjed.

Az átadott iratanyag alapján ugyanakkor nem dönthető el, hogy az információs térképek szerzőjének, szerzőinek ki tekinthető:

- **a Tatabányai Önkormányzat, mint megrendelő, mert az alaptérképeket ő biztosította, és lényegileg meghatározta a rá kerülő elemeket, további egyéni-eredeti jelleget eredményező alkotómunkának helyet nem hagyva, egyszerű technikai-szerkesztési jellegű munkával bízva meg az A.Kft.-t?**
- **vagy a G.Kft. munkavállalója (G.T.), aki az átadott alaptérképből/a G.Kft. vagy az E. Kft. saját alaptérképéből egyéni-eredeti jellegű eredményező szellemi alkotótevékenység útján létrehozta az információs térképeket?**
- **vagy a fenti okok miatt a G.T. és mellette társszerzőként az A.Kft. munkavállalója, F.K., aki a javításra szoruló térképeken további egyéni-eredeti jellegű szellemi alkotótevékenységet végzett?**

A fenti kérdésekre csak az információs térképekhez konkrétan felhasznált alaptérképek, az Önkormányzat utasításai, rendelkezésre bocsátott tartalmi elemek, és az ez alapján az egyes cégek által elkészített térképfázisok összehasonlító elemzése adhatna választ, abban az esetben, ha az alkotói elemet tartalmazó fázis konkrétan köthető lenne valamely, az ügyben érdekelt természetes személy szerzőhöz. Erre a megküldött iratanyag alapján az eljáró tanácsnak nem volt módja.

3. Az E. Kft. és a G.Kft. 2001. november 13. napján kelt megállapodására figyelemmel ki tekinthető a szerzői jog jogosultjának?

A kérdésben említett megállapodás lényeges elemei:

- **„az így [együtt] létrehozott állományokat, valamint a Felek korábban külön-külön létrehozott állományait a másik Fél felhasználhatja, módosíthatja, abból új állományokat hozhat létre” 2.pont**
- **„Felek megállapodnak, hogy az így elkészített és kiadott térképekből eredő fennálló vagyoni jogokat 3. személlyel szemben a korábbi gyakorlatuknak megfelelően térképenként felhasználásonként külön megállapodással szabályozzák egymás között.” 4. pont**
- **„Eltérő megállapodás hiányában valamennyi, a jelen szerződés aláírását követően felhasznált térkép vagyoni jogai a G.Kft.-t illetik meg” 5. pont**

Az eljáró tanács értelmezése szerint – bár a megfogalmazás kissé zavaros, a felek feltehető, a tanúvallomásokban is hivatkozott szándékát is figyelembe véve – a fentiek alapján a G.Kft. felhasználási jogot szerzett az E. Kft. térképeire. Az 5. ponttal kapcsolatban az eljáró tanács megjegyzi, hogy a szerzői vagyoni jogok jelen esetben az Szjt. 9.§ (3) bekezdése alapján át nem szállhattak. A vagyoni jogok átszállása csak akkor lenne megállítható, ha vagy az eredeti szerzőség megállapítása mellett, ha az eredeti szerző munkaviszonyban állt, és munkaviszony alapján munkaköri kötelességébe tartozott volna a térkép-alkotás, munkáltatói vagyoni jogszerzés következett volna be (Szjt. 30.§), vagy bizonyítható lenne, hogy együttesen alkotott műről volna szó, és tudható lenne, hogy az együttesen alkotott mű elkészítését mely személy kezdeményezte (Szjt 6.§)

4. A nyomozati iratok 282 oldalán található levélben adott felhasználási engedély alapján milyen terjedelmű felhasználásra volt jogosult az A. Kft?

Az említett levél lényeges elemei:

- „Városi információs tábla készítésének céljára az Önök rendelkezésére bocsátjuk Tatabánya és Tatabánya környéke térképeinek számítógépes állományát, amely állományokból Önök a Tatabánya Önkormányzata által kiírt pályázatban szereplő mennyiségű nyomatot készíthetik el. Minden további felhasználás (info tábla, nyomtatott vagy elektronikus felhasználás) külön megállapodáshoz kötött.”
- „A fenti térképekhez (mint a térképek szerzői jogának tulajdonosa) a G.Kft. felhasználási engedélyt ad. Az engedély kizárólag a fent említett pályázat teljesítésére terjed ki.”
- „Azért adjuk át a digitális állományt, hogy a későbbiekben felmerülő módosításokat Önök is el tudják végezni. Saját színek használata a térképen, fotók ide-oda helyezése, stb. Nem sok értelme van a két oldalról történő instrukcióknak, amelyek ráadásul időben 1-1 hónap eltéréssel érkeznek. Célravezetőbbnek tartjuk azt, ha az Önök elképzeléseit közvetlenül tudják alkalmazni a kiadványon. Véleményem szerint így gyorsabban el tud készülni a szóban forgó tatabányai tábla összes alternatívája.”

Az eljáró tanács álláspontja szerint a G.Kft. levelének fenti, jognyilatkozatnak minősülő részletével az Szjt. 18.§-ában szabályozott többszörözésre kiterjedő engedélyt kapott az A.Kft. A fentiek indokául a szerződés értelmezése szolgál. Az Szjt. 3.§-a alapján alkalmazandó Ptk. 207.§ (1) bekezdése értelmében „A szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.”

A „nyomat” szó jelentése: „képről nyomdai eljárással készített másolat”. (*Magyar Értelmező Kéziszótár, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004*)

A többszörözhető példányszám tekintetében a Tatabányai Önkormányzat által kiadott pályázat irányadó. Vizsgálandó kérdés, hogy a nyilatkozatot tevő G.T. tisztában volt-e/lehetett-e a pályázat tartalmával.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy az átadott iratokból azt a tényt, hogy G.T. az Önkormányzat által a pályázat kiírásban szereplően igényelt konkrét darabszámot ismerte-e, bizonyítani nem, csak valószínűsíteni lehet, pl. M.B. (Tatabányai Önkormányzat kapcsolattartója) alábbi tanúvallomásában elhangzottakkal:

„<<Ön itt áll>> feliratot kellett készíteni a térképekre, ez véleményem szerint egyértelművé teszi, hány darab térképről van szó”

(Tatabányai Városi Bíróság 4.B.681/2005. sz. ügy, 2006.09.19-i tárgyalás)

Az ellenben tény, hogy az Önkormányzatnál személyesen eljáró G.T. könnyedén beszerezhetette volna a pályázati kiírás szövegét.

G.T. tanúvallomásában az alábbiakat nyilatkozta:

„Hiba volt, hogy nem néztük meg a pályázatot, és anélkül írtuk azt bele a levélbe, hogy a pályázatban szereplő mennyiségű nyomat (...) Be kellett volna mennem az Önkormányzathoz, beszerezni egy pályázatot, egyeztetni az ügyvezetővel (...) ez megterhelő lett volna (...) Azt nem tudom megmondani, hogy amikor többször jártam az Önkormányzatnál, miért nem kértem a pályázatból egy példányt.”

(Tatabányai Városi Bíróság 4.B.681/2005. sz. ügy, 2007.02.09-i tárgyalás)

A fentiekből következően az eljáró tanács szerint az A.Kft.-nek joga volt egyrészt a G.Kft.-től átvett térképek további, az Önkormányzat igényeinek megfelelő javítására, másrészt a pályázathoz szükséges 38 db térkép legyártására.

5. A hasonló felhasználási szerződéseknél a felhasználó mennyiben jogosult technológiai és egyéb okokból a felhasználási szerződést túllépni, mely körülmények minősülnek elengedhetetlennek és szükségesnek, ez megtörtént-e a jelen ügyben?

Mivel jelen esetben részletes, a megalkotandó térképmű paramétereit pontosan tartalmazó írásba foglalt felhasználási szerződés az A.Kft. és a G.Kft. között nem volt, nem lehet pontosan megmondani, hogy milyen mértékű beavatkozás menne túl az Szjt. 50.§ szerinti, a felhasználáshoz elengedhetetlen vagy nyilvánvalóan szükséges, a mű lényegét nem érintő változtatások körén.

Jelen esetben elengedhetetlen és szükséges volt a megrendelő Önkormányzat által nyújtott tartalmi elemek, illetve koordináció figyelembe vétele. Amennyiben ez a G.Kft. által az A.Kft.-nek átadott anyagban nem tükröződött teljesen, a 4. kérdésre írt válasz szerint a G.Kft. nyilatkozata alapján is egyértelműen joga volt az A.Kft.-nek a pályázat teljesítése körében az Önkormányzat utasításai alapján módosítani az átvett anyagot.

6. Mennyiben és milyen okból jogosult a felhasználó a hiányok pótlására?

Az A.Kft. a G.Kft. 4. pontban elemzett nyilatkozata alapján az Önkormányzat pályázatának teljesítése, mint általános cél keretein belül jogosult a felhasználásra. A

pótoltt térképek többszörözése a pályázati célon belüli felhasználás, így erre az eljáró tanács álláspontja szerint az A.Kft.-nek joga volt.

7. Amennyiben sérült bármely szerző szerzői jogi jogosultsága, mennyiben és milyen feltételek mellett határozható meg a vagyoni hátrány?

A konkrét ügyben az eljáró tanács - az eddigi kérdésekre adott válaszai alapján - nem tudja megállapítani, hogy sérült-e és melyik szerzőnek a szerzői joga.

Általánosságban a vagyoni hátrány összege az eljáró tanács álláspontja szerint az alábbi elemekből tevődhet össze:

- egyrészt az engedély nélkül felhasznált szerzői művek tekintetében elmaradt jogdíj (ennek mértékét az átadott felhasználási jog konkrét terjedelme és a piaci árviszonyok alapján lehet megállapítani)

- másrészt a jogellenes magatartással esetleg az elmaradt jogdíjon felül okozott kár, költség összegéből.

8. A szakértő a büntetőügy eldöntése szempontjából lényeges észrevételeit is közölje!

Az eljáró tanács álláspontja szerint a vádlottak büntetőjogi felelőssége csak az alábbi feltételek együttes fennállása esetén állapítható meg:

- a) az elkészült információs térképek tekintetében a G.Kft. szerzői jogokkal rendelkezik, vagy mert az alapul szolgáló, önmagában is szerzői jogi oltalom alatt álló térképre kiterjedő szerzői joga van, vagy mert az előállt információs térképeken vele munkaviszonyban álló természetes személy végzett egyéni-eredeti jelleget eredményező szellemi alkotótevékenységet munkaköri kötelezettsége körében, és így az Szt. 30.§-ának rendelkezései szerinti törvényi jogutódlás folytán van szerzői joga, ÉS
- b) a G.Kft. nem adott érvényes felhasználási engedélyt az A.Kft.-nek a 38 db térkép kivitelezésére (többszörözésére)

Az eljáró tanács a fenti a) pontban említett feltétel teljesüléséről – többször említett okok miatt – nem tud egyértelműen nyilatkozni, azonban azt egyértelműnek látja, hogy amennyiben G.Kft. szerzői jogosult, úgy tőle az A.Kft. megszerezte a pályázat teljesítéséhez szükséges felhasználási engedélyt (ennek indokait ld. a fenti 4. kérdésre adott válasznál). Emiatt a térképek konkrét forrása és az egyes személyek által végzett munka azonosításával járó feladatot elvégezni nem szükséges.

Az I. és II. rendű vádlottak védőjének megkereső által továbbított kérdései:

1. Az első kérdéssel összefüggésben külön kérjük értékelni azt, hogy a tanúként meghallgatott B.A. tárgyaláson tett nyilatkozata szerint a kérdéses térkép alapját ő készítette, mint térképész. Kijelentette, hogy K. Úr (G.Kft) felé elismerte, hogy felhasználta a térképüket annak ellenére, hogy felhasználási szerződést nem kötöttek. Rögzítette, hogy a változtatások, amelyek rajta voltak a térképen olyan jellegűek voltak, amelyeket akár egy laikus el tud végezni, amelyhez nem kellett kimenni a terepre. (45 sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 10. oldal 8. bekezdés) Külön kérjük értékelni azt a körülményt, hogy a szóban forgó térképen olyan módosítások nem történtek, amelyek térképész szakmai szempontból módosítások lettek volna.

Az eljáró tanácsnak a tanú állításait – a P. szóbanforgó térképének hiányában – ellenőrizni nem állt módjában, így erre további következtetéseket alapozni nem tud. Továbbá a 4.pontra adott válaszból kitűnően ennek nincs is jelentősége.

2. A térképészeti mű vonatkozásában egyedi alkotásnak minősül-e valaki részéről az, ha egy műszakilag kész térképet a megrendelő által meghatározott színekkel, képekkel és piktogramokkal lát el?

Az Szjt. 1.§ (3) bekezdése szerint a szerzői jogi védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől. Önmagában nem kizárt, hogy a megrendelő által átadott és meghatározott tartalmi elemek elhelyezésének is több lehetséges módja legyen, és így legyen tere az egyediségnek. A Szerzői Jogi Szakértő Testület pl. a 38/2004-es, a számítógépi fontkészletek szerzői jogi oltalmáról szóló szakvéleményében is kifejtette, hogy a grafikai szerkesztési típusú munkában a végeredmény tekintetében fennálló szoros meghatározottsága mellett is lehet tere az egyedi, kreatív döntéseknek.

3. Amennyiben a megrendelő és a vállalkozó közötti szerződés szerint Tatabánya Megyei Jogú Város által biztosított alaptérkép felhasználásával kell a szerződést teljesíteni, ám ennek ellenére a vállalkozó a sajátjának mondott térképet bocsátja a megrendelő rendelkezésére anélkül, hogy erről Őt tájékoztatná, és a megrendelő a térképet abban a hiszemben használja fel az Önkormányzattal kötött szerződésének teljesítésére, hogy annak alapján az Önkormányzati alaptérkép képezi, úgy a megrendelő elkövethet-e szerzői jogsértést a vállalkozó sérelmére?

A szerzői jogsértéssel kapcsolatos polgári jog felelősség objektív alapú (Szjt. 94.§), ellenben a büntetőjogi felelősség szempontjából az elkövető tudattartalma is vizsgálendő. A büntetőjogi felelősség megállapításakor tehát legalábbis a gondatlanságnak fenn kell állnia. Ennek vizsgálata azonban nem minősül olyan szakkérdésnek, melyre az Szjt. 101.§ (1) bekezdése szerint az SzJSzT hatásköre kiterjedne.

4. A rendelkezésre álló iratanyagból - az 1. és 3. pontban megfogalmazottak tükrében - megállapítható-e, hogy az E. Kft által a teljesítéshez felhasznált térkép szerzője az E. Kft?

A kérdésre szakszerűtlensége miatt nem lehet egyértelműen válaszolni. Jogi személy nem

lehet szerzői mű szerzője, legfeljebb – kivételes esetben - vagyoni jogok, általában pedig felhasználási jog jogosultja.

A vizsgált iratanyagból – amint arra az eljáró tanács korábban több helyütt utalt – nem állapítható meg, hogy az Önkormányzati pályázat teljesítéséhez az alvállalkozó pontosan milyen térképből indult ki, ezért a vagyoni jogosultság kérdésében sem lehet egyértelmű megállapítást tenni.

5. A nyomozati iratok 282. oldalán található levélben adott felhasználási engedély alapján alapos okkal feltehető-e az A. Kft (illetőleg a képviselőjében eljáró személyek) azt, hogy a térképeket az Önkormányzat pályázati kiírása szerinti szerződés teljes körű teljesítése érdekében jogosult felhasználni?

A bíróság által feltett 4. kérdésre adott válaszból következően igen, az A.Kft. és a képviselőjében eljáró személyek okkal és alappal teheték fel azt, hogy a térképeket az Önkormányzat pályázati kiírása szerinti szerződés teljes körű teljesítése érdekében jogosultak felhasználni.

6. A 7. sorszám alatt feltett kéréssel összefüggésben kérem, hogy a szakértői testület válaszában kialakításában szíveskedjen figyelembe venni azt a körülményt is, hogy a térképészeti piacon teljes Budapest és Magyarország térképek digitális állománya 250.000,- Ft, amelyek esetében a későbbi felhasználás nem korlátozott.

Az okozott vagyoni hátrány számszerűsített kimutatására az SzJSzT-nek nincs hatásköre. A bíróság által 7. sorszám alatt feltett kérdésre adott válaszban az eljáró tanács ebből kifolyólag csak a vagyoni hátrány megállapításának elveit határozta meg, ezek között kellő súllyal megemlítve a piaci mértékű jogdíjat és a megszerzett felhasználási jogok terjedelmét.

Budapest, 2007. április 26.

Dr. Koltay Krisztina
a tanács elnöke

Dr. Szinger András
a tanács előadó tagja

Benczúr Gyula
a tanács szavazó tagja